

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. Tota pecunia finita Societate debet dari ei, qui illam contulit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

§. I. Tota pecunia, finita Societate, debet dari ei, qui illam contulit.

1. **C**laritatis gratia, sic figuramus casum: Antonius confert centum aureos in Societate, quam, praescindendo ab alio pacto, init cum Petro; Petrus vero confert operam suam, quae iudicio prudentis, valet decem, v.g. aureos. Finita Societate, lucrum ex negotiatione invenitur esse viginti aureorum, ex quibus, certum est, decem deberi Antonio, & decem Petro. Sed quaeritur, an ex illo capitali centum aureorum debeant dari solum quinquaginta Petro, dando reliqua quinquaginta Antonio. An vero omnes centum debeant dari eidem Antonio, qui eos contulit?

2. Molina, disp. 416. conclus. 1. Caietan. 2.2. quaest. 28. artic. 2. ad 5. Delugo disp. 30. de iustit. a num. 26. alique, quorum fundamentum mox proferam, asserunt, debere dari Antonio solum quinquaginta. Sed Valentia tom. 3. in 2. disp. 5. quaest. 24. part. 2. Navar. in summa, cap. 17. n. 252. & 253. Caietan. sibi contrarius in summa, v. Mercatoris Societas, Sa v. Societ. num. 5. Filiuc. tract. 38. c. 3. num. 44. plures referens, alique asserunt, debere dari Antonio omnes centum, praescindendo, ut dictum est, ab aliquo pacto in contrarium. Hanc posteriorem opinionem, utpotè ipsa praxi comprobata, ego libentius sequor, quam esse de iure communi, docet cum multis Bonac. disp. 3. de contract. quaest. 6. p. 3. n. 11. quatenus lata volunt, ut pecunia pertineat ad eum, qui eam contulit. Hec autem opinio probatur. Nam, ut supra diximus, & docet Sanctus Thomas. 2.2. quaest. 78. art. 2. ad 5. qui pecuniam alteri in Societatem confert, non transfert dominium pecuniae in illum. Ergo finita Societate, illam totam, ut suam, reassumere, non est prohibendus: sicuti totam ipse solus amitteret, si casu periret, ut §. seq. dicemus. Adde, in praxi nullum societatem in iurum, si ad se non reditura esset tota pecunia (quod certe esset damnum Reipublicae) nam Antonius, qui in exemplo allato contulit centum, deinde finita societate non haberet, nisi sexaginta; nimirum quinquaginta de sua pecunia, & decem de lucro. Quod inconveniens ostendit, argumenta adversariorum efficacia non esse.

3. Porro, omnia adversariorum argumenta reducuntur ad hoc, quod sic propono: Si non esset dividenda pecunia collata in socios, finita societate, servaretur aequalitas; ergo, &c. Antecedens probatur, nam alter amitteret totum, quod contulit, id est, totam suam operam, quae, v.g. aestimabatur, (ut hic supponimus) decem aureis, & alter non amitteret, sed recuperaret totum, quod contulit, id est, totam suam pecuniam; Quae certe est inaequalitas intoleranda.

4. Respondeo: Nego antecedens; cum enim pecunia à te in Societate collata debeat iterum ad te, integra reverti, falsum est, centum aureos collatos valere in casu nostro, ut centum (id nota, amabo te studiose Theologe) nam in casu nostro, in ordine scilicet ad negotiationem societatis, centum aurei cum morali spe, quo ad te recursum sint, non valent centum; est enim, ac si solum locates usum illius pecuniae pro aliquo tempore, qui usus non valet, ut centum, sed longè minus, & forte, ne ut decem quidem: Sicuti si tu unus ex sociis confertes navigium ad asportandas merces tibi, & sociis communes, quod navigium valet mille aureos, non indicaretis conferre mille, sed valde minus, v.g. quinquaginta; non enim confers navigium, nam non facis illud commune cum sociis, sed confers usum navigij, quod valet solum, ut quinquaginta. Ita proportionaliter in casu nostro. Nam licet conferas centum aureos expendendos in negotiis Societatis: tamen, cum illi ad te reditura sint, morali aestimatione, immodè re ipsa, non valent pro Societate tanti, quanti, valerent si reditura non essent. Contra verò opera, ut decem, cum in casu nostro reditura nunquam sit, sed omnino peritura,

semper, & absolute, ut decem valet. Prudens ergo vir cum aequalitatem partium collatarum expendit, rectè dicit te (qui centum aureos confers, totidem, finita Societate, integros recuperaturus) & me (qui confero operam, ut decem, omnino deperendam) aequales partes, conferre, atque adeo, finita Societate, iuste posse inter nos aequaliter dividi lucrum; vel ad ratam in aliis casibus, ubi idem vir prudens, his omnibus perpensis, iudicabit, vel te, vel me minus contulisse.

5. Dixi autem (praescindendo ab alio pacto) nam licitum est, contrahere Societatem cum pacto, ut pecunia, quam confers, sit communis cum Socio, qui operam solum ponit. In qua conventionione, finita Societate, dimidia pars dictae pecuniae tibi dabitur, dimidia Socio, & quia sub hoc pacto pecunia, dum viget Societas, esset in dominio utriusque, quia, ex conventionione, facta est pro eo tempore communis, ideo, & lucrum, ut habent Navar. loc. cit. num. 254. alique, quod enasceatur ex pecunia utriusque, erit utrique distribuendum, & (si illa peribit) utrique aequaliter perire debet. Hoc autem Beneficium, quod facis Socio, communicando illi hoc pacto tuam pecuniam, debere compensari aliquo modo à Socio, manifestum est, & sanè compensaretur, si opera eius esset magni momenti ad lucrum consequendum, tua autem pecunia esset modica, vel quid simile.

6. Inquires: Quando celebratur contractus Societatis sine expressione praedicti pacti, intelligiturne factus cum conventionione faciendi communem pecuniam cum Socio, necne?

7. Respondeo, asserendo prius duo principia. Primum, quod habetur, l. prius, §. Si placuit ff. de aqua pluvia arcenda. L. Quod si nolit, §. Qui assiduam, ff. de aedilitio edicto: Quando contractus quilibet celebratur, censetur celebrari iuxta consuetudinem loci, in quo sit, cuius ratio est, quia, in his communibus contractibus, quilibet implectit intendit facere, quod alij communiter faciunt. Secundum, de quo vide Nald. v. Actus, n. 7. & Lezanam in Consulto 49. num. 3. Contractus in dubio censetur celebrari cum aequalitate utriusque contrahentis, nam secus praesumeretur delictum in contrahente, quod nunquam praesumi debere; nisi clarè de illo constet, omnia iura clamant.

8. Ex his Respondeo ad quaestionem propositam: Si in loco, ubi celebratur contractus, adsit consuetudo, ut per illum contractum fiat communis pecunia cum Socio, vel non fiat, iuxta illam est iudicandus celebratus fuisse, si aliud expressè conventum nequaquam sit; Pater id ex primo principio, & docet Sylvest. loc. cit. Sa v. Societas, Mol. disp. 416. conclus. 2. alique. Quod si non adsit eiusmodi consuetudo, praesumitur pecunia non esse communicata, sed remanere sub dominio conferentis. Pater id ex principio secundo, secus enim praesumeretur delictum inaequalitatis committi, supponimus enim non compensari aliunde, si enim appareret in contractu eiusmodi compensatio, iam adesset expressa conventio, & non essemus in dubio.

§. II. Si perit sine culpa Socij pecunia, perit ei, qui eam contulit.

1. **M**erito, praescindendo ab aliquo peculiari pacto, vel consuetudine Regionis. Ratio est, quia sicuti tota Domino remanet, si remanet: ut §. praeced. diximus, ita, si sine culpa Socij perit, tota eidem percat, necesse est. Id, quod verum est, non solum, si percat post inceptam negotiationem, verum etiam, si percat, antequam negotiatio, seu opera Socij incipiat, sed post contractum Societatis initum, quia etiam tum illa pecunia, ut ex praedictis constat, est ejus, qui illam contulit, atque adeo illi perit. Ita Tolerus lib. 5. cap. 42. Lopez lib. 1. de contract. cap. 64. Sylvest. v. Societas primò, q. 6 Navar. in summa, cap. 17. num. 251. alique. Dixi sine culpa Socij percat) si enim illa adsit, socium culpam

E c 4 tem